

REGULAČNÁ POLITIKA

ÚRADU PRE REGULÁCIU SIEŤOVÝCH ODVETVÍ

1. Úvod

Regulačnú politiku na nastávajúce regulačné obdobie vypracovala Regulačná rada Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „úrad“) v zmysle § 12 ods. 2 zákona č. 658/2004 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o regulácii“). Regulačná rada určuje nastávajúce regulačné obdobie ako trojročné t. j. na roky 2007 až 2009.

Súčasťou regulačnej politiky je koncepcia rozsahu cenovej regulácie a spôsob vykonávania cenovej regulácie.

V zmysle § 12 ods. 4 zákona o regulácii rozsah cenovej regulácie a spôsob jej vykonania úrad vyhlási všeobecne záväzným právnym predpisom do 30. júna 2006. Všeobecne záväzný právny predpis ustanoví aj rozsah a štruktúru oprávnených nákladov a spôsob určenia výšky primeraného zisku v zmysle § 12 ods. 9 zákona o regulácii.

Cieľom regulačnej politiky je uplatňovanie takých regulačných nástrojov pri jej aplikácii úradom, ktoré zabezpečia nediskriminačný a transparentný výkon činností v sieťových odvetviach a ktoré znížia riziká porušovania pravidiel hospodárskej súťaže zneužitím dominantného postavenia na trhu. Týmto nástrojmi bude úrad chrániť koncových odberateľov energií a zabezpečovať spoľahlivú, kvalitnú a bezpečnú dodávku energií a ochranu oprávnených záujmov držiteľov povolení na vykonávanie činností v sieťových odvetviach.

Regulačná politika definuje základné princípy výkonu pôsobnosti úradu pri cenovej regulácii sieťových odvetví. Návrh regulačnej politiky je koncipovaný tak, aby bol v súlade so zámermi energetickej politiky vlády Slovenskej republiky.

Predkladaný materiál nadväzuje na predchádzajúcu regulačnú politiku z r. 2005. Zohľadňuje aktuálny vývoj v sieťových odvetviach aj energetickú politiku SR, ktorú schválila vláda SR v januári 2006.

2. Účel regulačnej politiky

Účelom návrhu regulačnej politiky je stanovenie základných princípov cenovej regulácie podnikania v regulovaných oblastiach sieťových odvetví Slovenskej republiky v zmysle zákona o regulácii, zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov, zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike, zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení

neskorších predpisov a nariadenia vlády SR č. 755/2004 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška neregulovaných platieb, výška poplatkov a podrobnosti súvisiace so spoplatňovaním užívania vôd.

3. Ciele regulačnej politiky

Cieľom regulačnej politiky na nastávajúce obdobie je:

- uplatňovať regulačné nástroje a metódy regulácie, ktoré zabezpečia transparentný a nediskriminačný výkon činnosti v sieťových odvetviach,
- znižovať riziká porušovania pravidiel hospodárskej súťaže zneužitím dominantného postavenia na trhu s tovarom a službami tak, aby sa chránili práva oprávnených odberateľov a domácností,
- kontrolovať dodržiavanie pravidiel hospodárskej súťaže v sieťových odvetviach,
- zabezpečiť nediskriminačné a transparentné pravidlá pre fungovanie trhu s elektrinou a plynom,
- vytvárať podmienky pre zvyšovanie konkurencie postupným odstraňovaním bariér na trhoch s elektrinou a plynom, najmä v službách spojených s ich dodávkou,
- vytvárať podmienky pre integráciu trhov s elektrinou a plynom s trhmi EÚ,
- chrániť spotrebiteľov pred neodôvodneným zvyšovaním regulovaných cien,
- zabezpečiť spoľahlivú, hospodárnu a kvalitnú dodávku tovarov a služieb,
- aplikovať také metódy regulácie, ktoré povedú k nižším nákladom na regulované činnosti pri udržaní kvality dodávky,
- motivovať podnikateľské subjekty k investíciám do obnoviteľných zdrojov energie a progresívnych energetických technológií využitím regulačných nástrojov,
- vytvárať podmienky pre efektívny rozvoj, bezpečnú a spoľahlivú prevádzku energetických, vodovodných a kanalizačných sietí,
- chrániť oprávnené záujmy držiteľov povolení na vykonávanie činností v sieťových odvetviach umožnením dosiahnutia primeranej návratnosti svojich investícií.

4. Návrh rozsahu cenovej regulácie.

Rozsah cenovej regulácie je ustanovený v §12 ods. 1 zákona o regulácii.

5. Spôsob vykonávania cenovej regulácie

Spôsob vykonania cenovej regulácie je ustanovený v § 12 ods. 7 a 8 zákona o regulácii.

6. Regulačná politika, koncepcia rozsahu cenovej regulácie a spôsoby vykonávania cenovej regulácie v sieťových odvetviach pre ďalšie regulačné obdobie

6.1. Elektroenergetika

6.1.1 Vyhodnotenie prvého regulačného obdobia (2003 – 2006)

a) Výroba elektriny

Ceny silovej elektriny v priebehu regulačného obdobia vzhľadom na európsku legislatívu a užšie začlenenie energetického sektora do európskych štruktúr prestali byť regulované. Podľa § 12 zákona o regulácii v znení zákona č. 658/2004 Z. z. výroba elektriny už nepodlieha cenovej regulácii. Regulácii podliehajú len tzv. obslužné činnosti dodávané výrobcami elektriny a to poskytovanie podporných služieb a dodávka regulačnej elektriny a výroba elektriny vyrobenej v osobitných formách výroby elektriny, t.j. kombinovanou výrobou, z obnoviteľných zdrojov energie a z domáceho uhlia.

V súlade s platnou legislatívou a zásadami uvedenými v regulačnej politike bol určený spôsob regulácie cien pre prednostnú dodávku elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie, kombinovanou výrobou elektriny a tepla a z domáceho uhlia z dôvodu všeobecného hospodárskeho záujmu v energetike. Elektrina vyrobená z obnoviteľných zdrojov energie a technológiami kombinovanej výroby elektriny a tepla sa používa prednostne na krytie strát v distribučnej sústave. Elektrinu vyrobenú z domáceho uhlia z dôvodu všeobecného hospodárskeho záujmu v energetike vykupujú a dodávajú v súlade s uznesením vlády SR do roku 2010 na základe rozhodnutia MH SR prevádzkovateľa distribučných sústav. Ceny elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie a technológiami kombinovanej výroby elektriny a tepla sú určené ako pevné ceny. Rozdiel medzi pevnou cenou a úradom povolenou cenou na nákup elektriny na krytie strát je uhradzovaný všetkými odberateľmi v tarife za prevádzkovanie systému.

Cena elektriny vyrobenej z domáceho uhlia je určená ako pevná cena na základe posúdenia oprávnených nákladov a primeraného zisku pri jej výrobe. Rozdiel medzi úradom určenou cenou a priemernou cenou elektriny vyrobenou SE, a. s. pre všetkých odberateľov z distribučnej sústavy je uhradzovaný všetkými odberateľmi v tarife za prevádzkovanie systému.

V súlade s rozhodnutím MH SR, cieľom ktorého je zabezpečenie stability prevádzky elektrizačnej sústavy SR, sa do obdobia, kým nepominú dôvody, určuje pevná cena elektriny vyrobenej v elektrárni Vojany a dodanej do sústavy. Rozdiel medzi úradom určenou cenou a priemernou cenou elektriny, vyrobenej SE, a. s. je uhradzovaný taktiež všetkými odberateľmi v tarife za prevádzkovanie systému.

b) *Prenosová sústava*

Regulačný rámec bol nastavený podobne ako pre distribúciu elektriny na regulačné obdobie dvoch rokov a následne na ďalšie tri roky s aplikáciou metódy stanovením oprávnených nákladov a primeraného zisku a z nich určením dvojzložkovej pevnej ceny. Stanovený investičný faktor (INV) zabezpečoval prevádzkovateľovi prenosovej sústavy potrebné finančné prostriedky na investičný rozvoj. Súčasný regulačný rámec zohľadňuje všetky príjmy spojené s poskytovaním prenosových a systémových služieb a tiež za zúčtovanie odchýlok. Do príjmov prevádzkovateľa prenosovej sústavy sa započítavajú príjmy súvisiace s cezhraničnými výmenami elektriny. Tieto príjmy pri súčasnom spôsobe platieb za cezhraničné výmeny elektriny majú priaznivý vplyv na cenu za prenos elektriny pre všetky subjekty odoberajúce elektrinu z prenosovej sústavy.

Nastavením parametrov regulácie pre druhé regulačné obdobie (2005 – 2007) došlo k zlacneniu priemernej ceny za prenos elektriny voči prvému regulačnému obdobiu (2003 – 2004).

c) *Distribučné sústavy*

Distribúcia elektriny ako súčasť odvetvia elektroenergetiky je sektorom vysoko investične náročným, s ekonomickou návratnosťou v dlhodobých horizontoch. Distribučné spoločnosti vzhľadom na predchádzajúce administratívne určovanie cien a štátny dirigizmus boli v situácii, keď fyzická aj morálna opotrebovanosť ich výrobné základne v období pred zavedením regulácie (do r. 2003) dosahovala vysoký stupeň. Aj vzhľadom na túto skutočnosť, investičnú náročnosť sektora a podkapitalizovanosť distribučných spoločností bol nastavený regulačný rámec prvého regulačného obdobia. Špecifikom začiatku regulácie bola privatizácia týchto spoločností.

Prvé regulačné obdobie pre distribučné spoločnosti bolo stanovené na štyri roky. Použitú metódu regulácie možno charakterizovať ako metódu stanovenia maximálnej ceny za distribúciu a medziročnou indexáciou výnosov. Táto metóda zabezpečovala regulovaným subjektom stanovené oprávnené náklady a primeraný zisk bez ohľadu či boli naplnené objemy dodanej resp. distribuovanej elektriny. Ako eskalačný faktor sa použil index rastu spotrebiteľských cien (RPI), ktorý bol počas regulačného obdobia nahradený indexom JPI, v snahe obmedziť rast spotrebiteľských cien cez ceny energií ako vstupnej nákladovej položky v cenách spotrebných tovarov – tzv. špirálový efekt. Faktor X, ako motivačný faktor bol, na celé regulačné obdobie určený hodnotou 0.

Báza regulovaných aktív regulovaných spoločností (RAB) bola prevzatá v účtovnej hodnote aktív vedených v účtovníctve spoločností (historické ceny). Nastavenie vstupných parametrov regulácie zodpovedalo makroekonomickým podmienkam rokov 2001–2002. Vážený priemer kapitálových nákladov (WACC) zohľadňoval stav podkapitalizácie jednotlivých spoločností, celkové makroekonomické výhľady SR a hospodárskeho prostredia, riziko podnikateľského prostredia – dostupnosť úverov, odvodovú a daňovú politiku štátu, rating ekonomiky SR a očakávanú infláciu.

Takto nastavenými parametrami regulačného rámca sa mala zabezpečiť distribučným spoločnostiam reprodukcia výrobného kapitálu.

Dôležitou súčasťou regulácie distribučných spoločností bola regulácia cien pre zákonom chránených odberateľov elektriny v domácnosti. Pre túto kategóriu odberateľov bola každoročne určovaná povolená cena na nákup elektriny na zabezpečenie dodávky vrátane plánovaných nákladov na odchýlky.

6.1.2. Regulačná politika

Regulačná politika v oblasti výroby a dodávky elektriny vyplýva z energetickej politiky štátu, a to predovšetkým v oblasti podpory progresívnych energetických technológií a obnoviteľných zdrojov, ktoré bude potrebné rozvíjať s využitím regulačných opatrení a nástrojov. Úrad bude rozvíjať doterajšie podporné aktivity určením pevných cien elektriny z obnoviteľných a kogeneračných zdrojov a vytváraním priaznivejších ekonomických podmienok pre dodávku elektriny z lokálnych zdrojov do distribučnej sústavy. Týmto prístupom úradu sa vytvára priestor pre stabilitu regulačného rámca v oblasti intenzifikácie využitia obnoviteľných zdrojov energie. Úrad bude naďalej vydávať potvrdenia o pôvode elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie. Na základe potvrdenia o pôvode elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie distribučné spoločnosti uzatvárajú s výrobcami elektriny zmluvy na nákup elektriny na krytie strát.

Regulačná politika pre reguláciu prenosových služieb bude nadväzovať na doterajší spôsob regulácie s cieľom zvyšovať stabilitu prevádzky PS a zabezpečiť rozvoj investičných aktivít a projektov, ktoré umožnia zvýšiť efektivitu prevádzky a posilnenia úzkych cezhraničných profilov. Jednou z hlavných úloh úradu bude monitorovanie transparentnosti vykonávania činností prenosovej sústavy a vytvorenie podmienok pre kvalitné vykonávanie funkcie operátora trhu (OTE).

- a) V súlade s cieľmi energetickej politiky SR a požiadavkami vyplývajúcimi zo smerníc a nariadení EÚ bude úrad výkonom svojej pôsobnosti prispievať k udržaniu stability elektrizačnej sústavy, predovšetkým k realizácii investícií do potrebných prenosových kapacít vnútroštátnych a cezhraničných prenosových vedení.
- b) Úrad vydá všeobecne záväzný právny predpis (ďalej len „VZPP“) o štandardoch kvality dodávky elektriny a služieb s jej dodávkou spojených. VZPP prispeje k štandardizácii kvality poskytovaných služieb súvisiacich s dodávkou elektriny. Má komplementárny charakter k systému cenovej regulácie a zabezpečí, aby vplyvom tlaku na znižovanie nákladov na regulované činnosti nedošlo k poškodzovaniu odberateľov elektriny znížením kvality dodávky elektriny.
- c) V rámci príprav na nastávajúce regulačné obdobie pre distribučné spoločnosti a v súvislosti s uplatňovaním novej energetickej legislatívy v roku 2006 sa uskutoční revízia súčasne platného výnosu o spôsobe a rozsahu cenovej regulácie v elektroenergetike, regulačnej metódy a nastavenia parametrov pre nasledujúce regulačné obdobie.
- d) Vo výnosoch o spôsobe a rozsahu cenovej regulácie v nastávajúcim regulačnom období pre eskaláciu maximálnych povolených cien, bude naďalej jednotne uplatňovaný index jadrovej inflácie, čím sa zníži ich rast.
- e) Úrad bude aktualizovať a modifikovať rozsah a spôsob vykonávania cenovej regulácie tak, aby pri dodržaní prijatej metódy regulácie výnosy z regulovaných činností

primerane zohľadňovali trend ekonomického rastu v ostatných priemyselných odvetviach.

- f) Ochrana zákonom chránených odberateľov elektriny v domácnosti bude prioritou aplikácie regulačnej politiky úradu. V súlade so zámermi energetickej politiky bude úrad motivovať podnikateľské subjekty použitím cenových regulačných nástrojov k investíciám do vysoko účinných technológií na výrobu elektriny a tepla, najmä však využívajúcich disponibilné obnoviteľné zdroje energie.
- g) Úrad bude aplikovať regulačnú politiku tak, aby zabezpečil spoľahlivú, hospodárnu a kvalitnú dodávku elektriny pre všetkých spotrebiteľov elektriny a aby dosiahol znižovanie energetických strát v sieťach.
- h) Úrad bude kontrolovať transparentnosť a nediskriminačné správanie sa na trhu s elektrinou a v prístupe tretích strán do sústav.
- i) Vytvoreným regulačným rámcom a zakomponovaním prenosového poplatku do distribučných poplatkov v závislosti na napäťovej úrovni úrad zabezpečí transparentnú alokáciu nákladov a zmenu pomeru jednotlivých zložiek ceny elektriny pre koncového odberateľa.
- j) Ciele regulačnej politiky budú premietnuté do výnosov úradu. Výnosy úradu o spôsobe a rozsahu cenovej regulácie pre nasledujúce regulačné obdobie budú podrobnejšie definovať oprávnené náklady, ktoré je možné zohľadniť v cenách a tarifách za regulované činnosti. Medzi oprávnené náklady môžu patriť len náklady, ktoré sú preukázateľné a nevyhnutne potrebné na vykonávanie regulovanej činnosti. Medziročný rast nákladových položiek je limitovaný povoleným rastom na základe indexu jadrovej inflácie (ďalej len „JPI“) zníženého o faktor cenovej efektivity.
- k) Výnosy úradu o spôsobe a rozsahu cenovej regulácie pre nasledujúce regulačné obdobie budú podrobnejšie riešiť postup účastníkov trhu pri prednostnej dodávke elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie a kombinovanou výrobou elektriny a tepla tak, aby všetka elektrina vyrobená uvedenými technológiami bola vykúpená na krytie strát v sústave pri dodržaní zásad transparentnosti a rovnakých podmienok pre všetkých účastníkov trhu.
- l) Pri určovaní primeraného zisku úrad vychádza z filozofie návratnosti vloženého cudzieho a vlastného kapitálu investovaného do regulovanej činnosti. Miera výnosnosti prevádzkových aktív predstavuje efektívny výnos z doteraz využívaného a novo vloženého kapitálu. Primeraný zisk sa určí ako súčin hodnoty bázy regulovaných aktív a úradom stanovenej miery výnosnosti bázy regulovaných aktív.

6.1.3 Druhé regulačné obdobie na roky 2007-2009

Regulačná politika v oblasti distribučných sústav má v súvislosti s prípravou nového regulačného rámca rozhodujúci význam.

Východiská pre reguláciu prevádzkovateľov distribučných sústav:

Na základe zmeny vnútorných a vonkajších faktorov úrad pristúpil k prehodnoteniu parametrov vstupujúcich do regulačného modelu pre druhé regulačné obdobie. A to aj z dôvodu, že sektor distribúcie možno považovať už za stabilizovaný.

Po skúsenostiach z prvého regulačného obdobia úrad stanovuje dĺžku regulačného obdobia na 3 roky – 2007 až 2009 a vo väzbe na možné neistoty očakávaných tokov elektriny po úplnom otvorení trhu s elektrinou v priebehu roka 2007. Pri stanovovaní vstupných parametrov budú zohľadnené výsledky revízie prvého regulačného obdobia. Ako metóda regulácie sa použije metóda cenového stropu (price cap), teda určenie maximálnej ceny za distribúciu elektrickej energie. Výsledkom bude povolená priemerná cena za distribúciu a tarifa za straty elektriny vzniknuté pri distribúcii. Uvedené ceny budú stanovené na jednotlivých napäťových úrovniach. Ako eskalačný faktor ceny bude použitý index jadrovej inflácie JPI.

Faktor efektivity X sa použije ako motivačný stimul len pri určovaní východiskových parametrov, na základe ktorých sa stanovia povolené priemerné ceny distribúcie na jednotlivých napäťových úrovniach.

Náklady na právne oddelenie distribúcie od dodávky vertikálne integrovaných podnikov úrad zohľadní v oprávnených nákladoch až po ich preukázaní.

Metodika stanovenia cien za distribúciu pre II. regulačné obdobie bude vychádzať z preценenia bázy regulovaných aktív na základe reprodukčných, resp. časových cien aktív, ktoré sa používajú pre výkon regulovaných činností, pričom výška odpisov regulovanej bázy aktív pre potreby regulácie sa bude vykonávať na základe úradom stanovenej technickej životnosti distribučných zariadení. Do nej budú zahrnuté len aktíva spoločností nevyhnutné pre regulovanú činnosť, priamo priraditeľné k samotnej distribúcii. Aktíva spoločností získané z prostriedkov za pripojenie nových výrobcov a odberateľov budú posudzované ako negatívna báza regulovaných aktív - odpočítajú sa.

Ako súčasť parametrov pre druhé regulačné obdobie úrad uvažuje so zavedením investičného faktora (INV), na základe ktorého sa vyhodnotí plánovaná investičná činnosť a výška investičných prostriedkov, ktorá ovplyvňovala stanovenie cien za distribúciu.

Úrad vykoná kontrolu preinvestovaných prostriedkov, skutočných tokov elektriny v distribučnej sústave a tiež ostatných vstupných údajov rozhodujúcich pre určenie cien pre II. regulačné obdobie. Uvedené skutočnosti úrad zohľadní na konci druhého regulačného obdobia a z toho vyplývajúcu korekciu uplatní pri revízii druhého regulačného obdobia.

Aj po právnom oddelení distribúcie elektriny od dodávky elektriny vertikálne integrovaných podnikov, bude úrad pre kategóriu zákonom chránených odberateľov elektriny v domácnosti určovať povolenú cenu na nákup elektriny na zabezpečenie dodávky vrátane plánovaných nákladov na odchýlky. Po úplnej liberalizácii trhu s elektrinou bude zabezpečovaná ochrana odberateľov elektriny v domácnosti určením maximálnej ceny za dodávku elektriny.

Pre podporu výroby elektriny vyrobenej kombinovanou výrobou a z obnoviteľných zdrojov energie bude zavedená tarifa, ktorá výrobcom zohľadní pripojenie týchto zdrojov do nižších napäťových úrovní a tým úsporu nákladov za distribúciu elektriny a straty pri distribúcii.

6.2. Plynárenstvo

6.2.1. Prvé regulačné obdobie 2003 – 2005

Regulácia cien v oblasti plynárenstva v I. regulačnom období bola realizovaná v súlade so zákonom o regulácii a v zmysle výnosu úradu č. 2/2003 z 30. júla 2003, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupe pre reguláciu cien v plynárenstve a pri určovaní rozsahu ekonomicky oprávnených nákladov a primeraného zisku (ďalej len „výnos č. 2/2003“). Cenovej regulácii podliehala preprava plynu a rozvod plynu, pričom cena za rozvod plynu zahŕňala cenu za prepravu plynu a cenu za dodávku plynu. Dodávka plynu pre všetkých odberateľov, s výnimkou oprávnených odberateľov, bola regulovaná. Oprávnenými odberateľmi boli odberatelia, ktorých najmenší objem ročnej spotreby plynu od 1. januára 2003 bol 15 mil. m³. Toto sa týkalo 45 veľkých odberateľov plynu, ktorí si mohli vybrať svojho dodávateľa plynu. Pre týchto odberateľov úrad vydal rozhodnutia, ktorými boli stanovené pre SPP, a.s. tarify za prepravu plynu pre oprávnených odberateľov. Pre všetkých ostatných odberateľov boli ceny za rozvod plynu stanovené úradom v súlade s výnosom č.2/2003. Ceny na rok t sa navrhovali tak, aby skutočne dosiahnutý priemerný výnos za rozvod alebo prepravu zemného plynu v roku t neprekročil maximálnu cenu na rok t . Pri regulácii cien za rozvod zemného plynu odberateľom pre regulované subjekty, ktorých dodávka plynu bola v roku $t-1$ vyššia ako 100 mil. m³, sa vychádzalo z určenia maximálneho prípustného výnosu $M_t = CP_t + P_t - K_t$ na objemovú jednotku v roku t , pričom CP_t boli neovplyvniteľné náklady na objemovú jednotku (najmä náklady na nákup zemného plynu) P_t - ovplyvniteľné náklady na objemovú jednotku, K_t – korekčný faktor na vyrovnanie nedostatku alebo prebytku príjmov.

Regulované subjekty s dodávkou zemného plynu odberateľom v roku $t-1$ nižšou ako 100 mil. m³ (tzv. malé regulované subjekty) mohli použiť za rozvod zemného plynu odberateľom tarify SPP, a.s. alebo požiadať úrad o schválenie vlastnej ceny. Vlastná cena bola stanovená ako maximálna cena, ktorú nebolo možné prekročiť, alebo boli stanovené tarify pre jednotlivé skupiny odberateľov. Základom pri určovaní cien boli ekonomicky oprávnené náklady a primeraný zisk.

V roku 2005 sa skončilo prvé regulačné obdobie pre dodávateľov plynu s dodávkou plynu vyššou ako 100 000 000 m³ /rok. Úrad v priebehu roku 2005 uskutočnil regulačnú revíziu prvého regulačného obdobia. Cieľom regulačnej revízie bolo komplexné prehodnotenie stanovených parametrov regulácie pre prvé regulačné obdobie v plynárenstve, ktoré trvalo od 01.01.2003 do 31.12.2005. Revízia umožnila hlbšie analyzovať finančné toky regulovaného subjektu a tieto poznatky využiť pri nastavovaní regulácie pre druhé regulačné obdobie. Výsledkom revízie je dosiahnutie zníženia cien za prepravu a distribúciu plynu, čo sa následne prejavilo aj v cenách za dodávku plynu pre domácnosti. Úrad v nadväznosti na termín účinnosti novely zákona o regulácii vydal pre rok 2005 štyri cenové rozhodnutia, v ktorých bola určená samostatne cena za prepravu plynu, distribúciu plynu, dodávku plynu oprávneným odberateľom a dodávku plynu pre domácnosti. V priebehu roku 2005 úrad v dôsledku enormného nárastu cien ropy a ropných produktov na svetových trhoch zmenil cenové rozhodnutie, ktorým boli určené tarify za rozvod zemného plynu pre domácnosti. Cenovým rozhodnutím zo dňa 30.08.2005 boli určené tarify za dodávku (predtým rozvod) plynu pre domácnosti, na základe ktorých sa zvýšila priemerná cena za dodávku plynu pre domácnosti o 20,3 %. Úrad ako dôsledok zmien legislatívy platnej od 01.01.2005 nastavil v období roka 2005 novým výnosom č. 4/2005 parametre regulácie v jednotlivých regulovaných činnostiach na druhé regulačné obdobie. Týmto nastavením sa

vytvorili predpoklady pre dosiahnutie znížených nákladov na regulované činnosti pri udržaní kvality dodávky a stability regulačného rámca.

Reguláciou v prvom regulačnom období sa dosiahlo odstránenie krížových dotácií, sprehľadnenie štruktúry cien a výsledkom bola komplexná cena za rozvod zemného plynu koncovým odberateľom.

6.2.2. Regulačná politika

Rozhodujúcimi nástrojmi na realizáciu regulačnej politiky sú pravidlá pre fungovanie trhu s plynom ustanovené nariadením vlády Slovenskej republiky č. 123/2005 Z. z. z 30. marca 2005 (ďalej len „Pravidlá“), pripravovaná vyhláška úradu o štandardoch kvality dodávaného tovaru a poskytovaných služieb v plynárenstve a predovšetkým ustanovenia § 12 zákona o regulácii v znení zákona č. 658/2004 Z. z., ktoré boli spolu s ustanoveniami predchádzajúcej regulačnej politiky úradu implementované do výnosu úradu z 30. júna 2005 č. 4/2005, ktorým sa ustanovuje rozsah cenovej regulácie v plynárenstve a spôsob jej vykonania, rozsah a štruktúra oprávnených nákladov, spôsob určenia výšky primeraného zisku a podklady na návrh ceny (ďalej len „výnos č. 4/2005“).

6.2.3. Druhé regulačné obdobie 2006 – 2009

Druhé regulačné obdobie bolo stanovené na dobu štyroch rokov. Začalo sa 01.01.2006 a skončí sa 31.12.2009. Výnosom č. 4/2005 sa ustanovuje rozsah cenovej regulácie v plynárenstve a spôsob jej vykonania, rozsah a štruktúra oprávnených nákladov, spôsob určenia výšky primeraného zisku a podkladov na návrh ceny.

Cieľom výnosu č. 4/2005 je obmedzenie rozsahu oprávnených nákladov, ktoré sú preukázateľne a v nevyhnutnom rozsahu vynakladané na vykonávanie regulovaných činností v plynárenstve ako aj primeraného zisku, ktorý zohľadňuje rozsah potrebných investícií na zabezpečenie dlhodobej prevádzkyschopnosti, bezpečnosti a spoľahlivosti siete, bezpečnosti a spoľahlivosti dodávky plynu a primeranú návratnosť aktív s prihliadnutím na udržanie stability a bezpečnosti plynárenských sietí. Celková cena za dopravu plynu, t.j. prístup a použitie prepravnej a distribučnej siete sa v roku 2006 pre všetkých odberateľov plynu v Slovenskej republike znížila, avšak podstatnú časť koncovej ceny zemného plynu tvorí nákupná cena plynu (komodity), ktorú úrad nemôže ovplyvniť.

Regulované zložky ceny plynu, t.j. ceny za prístup do prepravnej siete a prepravu plynu a za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu tvoria približne 26,5 % konečnej ceny plynu. Vysoký podiel zostávajúcej časti tejto ceny tvorí samotná nákupná cena zemného plynu, ktorá sa odvíja od cien ropy a ropných produktov na svetových trhoch. Táto neregulovaná časť ceny svojou váhou bude aj v budúcnosti výrazne ovplyvňovať cenu za dodávku plynu. Úrad má pripravené návrhy novelizácie zákona o regulácii a následne novelizácie sekundárnej energetickej legislatívy, ktorá umožní sprehľadniť cenu za dodávku plynu a transparentným spôsobom preukázať rozlíšenie regulovanej a neregulovanej zložky ceny.

Úrad určí pre nasledujúce roky druhého regulačného obdobia cenu za prístup do prepravnej siete a prepravu plynu, cenu za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu, cenu za pripojenie do distribučnej siete a cenu za dodávku plynu pre domácnosti. Výroba a uskladnenie plynu cenovej regulácii nepodliehajú. Prístup k podzemným zásobníkom plynu

je v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike dohodovaný, preto ceny za uskladnenie plynu nebudú regulované. V súlade so zákonom o regulácii a Pravidlami, úrad schvaľuje prevádzkové poriadky prevádzkovateľov distribučnej siete, prepravnej siete a zásobníkov na území Slovenskej republiky, ktoré sú záväzné pre všetkých účastníkov trhu s plynom.

Úrad vypracuje vyhlášku o štandardoch kvality dodávaného tovaru a poskytovaných služieb v oblasti plynárenstva, ktorý prispeje k štandardizácii kvality dodávaného plynu a poskytovaných služieb súvisiacich s dodávkou plynu. VZPP má komplementárny charakter k systému cenovej regulácie pre prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu. Jeho cieľom je zabezpečiť, aby vplyvom tlaku na znižovanie nákladov na regulované činnosti nedošlo k poškodzovaniu odberateľov plynu, ale taktiež, aby príliš prísne určenie štandardov kvality nespôsobilo zvyšovanie oprávnených nákladov na regulovanú činnosť.

Úrad vypracuje VZPP, ktorým ustanoví rozsah, spôsob a pravidlá pre vedenie oddelenej evidencie na účely účtovníctva pre potreby cenovej regulácie v oblasti plynárenstva. Úrad bude tiež iniciovať pri dodávke plynu a pri zložkách cien za použitie sietí súvisiacich s komoditou prechod z objemových jednotiek plynu na energetické, a to v záujme zosúladenia s ostatnými členskými štátmi Európskej únie.

Úrad taktiež vypracuje VZPP o udeľovaní výnimiek z povinnosti zabezpečiť prístup tretích strán do siete a zásobníka pre nové významné plynárenské zariadenie alebo pre zrekonštruované plynárenské zariadenie. Podmienkou je, aby takéto plynárenské zariadenie zabezpečovalo prepojenie medzi sieťami členských štátov Európskej únie alebo plynárenské zariadenie na skvapalňovanie zemného plynu alebo zásobník, pričom ho musí vlastniť fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá je nezávislá od prevádzkovateľa siete.

A: *Rozsah cenovej regulácie*

Úrad určuje:

- a) pre prevádzkovateľa prepravnej siete
 - cenu za prístup do prepravnej siete a prepravu plynu,
- b) pre prevádzkovateľa distribučnej siete, ktorý plní úlohu plynárenského dispečingu na vymedzenom území, ktorého počet odberných miest z distribučnej siete je vyšší ako 100 000,
 - cenu za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu ,
 - cenu ako poplatok za prekročenie povolenej dennej odchýlky,
 - výšku ceny v prípade prekročenia kumulovanej odchýlky,
 - cenu za pripojenie do distribučnej siete, vrátane pripojenia nových výrobcov plynu,
- c) pre prevádzkovateľa distribučnej siete, ktorého počet odberných miest z distribučnej siete nepresahuje 100 000,
 - cenu za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu,
 - cena za pripojenie do distribučnej siete, vrátane pripojenia nových výrobcov plynu,
- d) pre dodávateľov plynu

- cenu za dodávku plynu pre domácnosti; samotná dodávka plynu oprávneným odberateľom od 1. januára 2005 nepodlieha cenovej regulácii.

B: Spôsob vykonávania cenovej regulácie

a) Cena za prístup do prepravnej siete a prepravu plynu

Cena za prístup do prepravnej siete a prepravu plynu sa podľa § 12 ods. 8 zákona o regulácii bude určovať metódou priameho určenia porovnateľnej ceny, ktorá sa určí porovnaním ceny za prepravu plynu v Slovenskej republike s cenami za prepravu plynu v ostatných členských štátoch EÚ s aplikáciou tarify systému entry – exit.

Charakteristickou črtou tohto systému je ocenenie vstupných a výstupných bodov prepravnej siete. Tarify sú stanovené osobitne za jednotlivé vstupné a výstupné body prepravnej siete a ročná platba za prepravu plynu predstavuje súčet ročných platieb pre každý vstupný a výstupný bod prepravnej siete v závislosti od dennej kapacity (denného maxima) užívateľov prepravnej siete a dĺžky platnosti zmluvy o prístupe do prepravnej siete a preprave plynu v súlade s Pravidlami.

Tarify za prístup do prepravnej siete a prepravu plynu sú stanovené na transparentnej a nediskriminačnej báze, rovnako sú platné pre medzinárodnú prepravu ako aj pre slovenských užívateľov prepravnej siete.

Regulačné obdobie pri regulácii cien za prístup do prepravnej siete a prepravu plynu je stanovené na dobu štyroch rokov.

b) Cena za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu pre regulovaný subjekt, ktorého počet odberných miest z distribučnej siete je vyšší ako 100 000

Cena za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu pre regulovaný subjekt, ktorého počet odberných miest z distribučnej siete je vyšší ako 100 000 sa bude určovať metódou cenovej regulácie, ktorú možno charakterizovať ako metódu stanovenia maximálnej ceny s medziročnou indexáciou, ktorú predstavuje priemerná cena za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu určená ako podiel celkových povolených výnosov za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu a ročným množstvom distribuovaného plynu. Ako eskalačný faktor sa použil index jadrovej inflácie JPI. Faktor cenovej regulácie XPD bol na celé regulačné obdobie určený vo výške 2%.

Distribučné tarify sa určujú systémom poštovej známky bez zohľadnenia vzdialenosti odberateľa plynu, ktoré obsahujú kapacitnú a komoditnú zložku. Budú stanovené tak, aby celkový plánovaný výnos z taríf za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu pre príslušný rok regulačného obdobia na objemovú jednotku plynu distribuovaného užívateľom distribučnej siete neprekročil stanovenú priemernú cenu. Táto sa odvíja pre druhé regulačné obdobie od vymedzeného priemeru indexov jadrovej inflácie.

Regulačné obdobie pri regulácii cien za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu je stanovené na dobu štyroch rokov.

c) Cena za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu pre regulované subjekty, ktorých počet odberných miest z distribučnej siete nepresahuje 100 000

Cena za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu pre regulované subjekty, ktorých počet odberných miest z distribučnej siete nepresahuje 100 000 (lokálne distribučné siete) sa bude určovať tak, aby cena alebo tarify za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu pokrývali nevyhnutne vynaložené oprávnené náklady na distribúciu plynu v rámci lokálnej distribučnej siete a primeranú návratnosť aktív potrebných na vykonávanie tejto činnosti. Pri určovaní týchto cien sa použije nákladový spôsob cenovej regulácie spolu so zohľadnením korekčného faktora, ktorý slúži na vyrovnanie nedostatku alebo prebytku príjmov z predchádzajúcich rokov.

d) Cena za pripojenie do distribučnej siete

Cena za nové pripojenie do distribučnej siete sa bude určovať tak, aby tarifa za pripojenie do distribučnej siete neprekročila priemerné náklady regulovaného subjektu na pripojenie do distribučnej siete.

e) Cena za dodávku plynu pre domácnosti

Tarify za dodávku plynu pre domácnosti u dodávateľa plynu, ktorý dodáva plyn pre viac ako 10 000 domácností budú stanovené tak, aby vážený priemer taríf neprekročil podiel celkových povolených výnosov za dodávku plynu pre domácnosti a plánovaného množstva dodaného plynu pre jednotlivé kategórie odberateľov plynu v domácnosti.

Regulačné obdobie pri regulácii cien za dodávku plynu pre domácnosti je stanovené na dobu dvoch rokov.

6.3. Tepelná energetika

6.3.1. Regulačná politika

Tepelná energetika je sieťové odvetvie, v ktorom výroba a rozvod tepla sú podľa zákona o regulácii regulované činnosti. Výroba a dodávka tepla na Slovensku je zabezpečovaná veľkým počtom rozdielnych sústav tepelných zariadení, na ktorých podniká cca 400 regulovaných subjektov - dodávateľov tepla. Jednotlivé sústavy tepelných zariadení v rámci miest resp. obcí nie sú vzájomne prepojené a preto nie je v tepelnej energetike vytvorený základný predpoklad na vznik konkurenčného prostredia a fungujúcej hospodárskej súťaže.

Dodávatelia v tepelnej energetike dodávajú teplo v prevažnej miere na účely vykurovania domácností. Určitou formou konkurencie pre dodávku tepla zo sústav centralizovaného zásobovania teplom (ďalej len „CZT“) je napríklad lokálny zdroj tepla, alebo individuálne vykurovanie. V súčasnosti je v oblasti zásobovania teplom vážnym problémom odpájanie sa odberateľov zo sústav CZT z dôvodov vysokých cien tepla, predovšetkým z plynových zdrojov. Riešenie tohto problému úrad vidí:

- v aspoň čiastočnej náhrade plynu lacnejším palivom
- vyváženým nastavením cien plynu pre veľkoodberateľov

- v uplatnení kombinovanej výroby elektriny a tepla
- v prísnejšej kontrole nákladov dodávateľov tepla.

Odpájanie sa od sústav tepelných zariadení a výstavba individuálnych zdrojov tepla však má z celospoločenského hľadiska viacero negatívnych dopadov. Znižovaním dodávky tepla pri odpájaní odberateľov sa znižuje aj účinnosť zariadenia, čo má dopad na spotrebu primárnych palív. Okrem toho, prevádzka väčšieho počtu malých zdrojov, ako náhrada za dodávky tepla zo sústav centralizovaného zásobovania teplom, nepriaznivo ovplyvňuje aj životné prostredie. Preto sa aj zákonom č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike určili podmienky skončenia odberu tepla s cieľom zabrániť neuváženému odpájaniu sa odberateľov od sústav CZT.

Vzhľadom na tieto legislatívne obmedzenia, ale aj kvôli nemalým investičným nákladom potrebným na výstavbu individuálneho zdroja tepla, nie sú v tepelnej energetike vytvorené predpoklady na vznik konkurenčného prostredia. Dodávateľov tepla môžeme charakterizovať ako prirodzené monopoly.

Hlavným cieľom regulačnej politiky v tepelnej energetike je uplatňovanie takého rozsahu a spôsobu vykonávania cenovej regulácie, ktorým sa zamedzí zneužívaniu monopolného postavenia dodávateľov tepla. Nevyhnutným predpokladom dosiahnutia tohto cieľa je skvalitňovať reguláciu cien tepla tak, aby v cene tepla boli zohľadnené len oprávnené náklady, primeraný zisk a investície v rozsahu nevyhnutnom pre prevádzku a potrebné pre inováciu a rozvoj.

6.3.2. Zhodnotenie predchádzajúceho regulačného obdobia

Od roku 2003 do roku 2005 sa cenová regulácia vykonávala určovaním maximálnej ceny tepla individuálne každému dodávateľovi tepla, resp. určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny tepla na základe predloženého cenového návrhu na príslušný regulačný rok. Ako metóda regulácie bola použitá nákladová metóda, ktorá pozostáva z určenia ekonomicky oprávnených nákladov a primeraného zisku za výrobu a rozvod tepla na príslušný regulačný rok. Postup pri určovaní cien tepla ako aj rozsah ekonomicky oprávnených nákladov a primeraného zisku boli stanovované každoročne všeobecne záväznými právnymi predpismi, ktoré vychádzajú z podmienok regulácie určenej zákonom o regulácii. Použitá metóda viedla k stabilizácii výšky oprávnených nákladov. Nárast ceny tepla v tomto období bol spôsobený nárastom neovplyvniteľných nákladov na palivo.

6.3.3. Rozsah cenovej regulácie

V nastávajúcom regulačnom období podlieha cenovej regulácii v súlade so zákonom o regulácii výroba, distribúcia a dodávka tepla (ďalej len „výroba a rozvod tepla“).

6.3.4. Návrh regulačnej politiky na nasledujúce regulačné obdobie

V nasledujúcom regulačnom období bude cenová regulácia v tepelnej energetike naväzovať na doterajší spôsob vykonávania cenovej regulácie určený výnosom č. 1/2005 z 22. júna 2005, ktorým sa stanovujú rozsah cenovej regulácie, spôsob určenia výšky primeraného zisku a podklady k návrhu ceny tepla.

Spôsob vykonania cenovej regulácie bude naďalej určený spôsobom výpočtu maximálnej ceny tepla. Týmto spôsobom regulácie je možné znižovať riziká porušovania hospodárskej súťaže zneužitím dominantného postavenia dodávateľov tepla na trhu a zabezpečiť im primeranú návratnosť investícií vložených do tepelných zariadení za účelom zabezpečenia spoľahlivej a bezpečnej dodávky tepla.

Maximálna cena tepla sa skladá z variabilnej zložky ceny tepla a fixnej zložky ceny tepla s primeraným ziskom. Spôsob výpočtu maximálnej ceny tepla zohľadňuje oprávnené náklady a primeraný zisk. Rozsah a štruktúra oprávnených nákladov sa zásadne nemení. Korekciu oprávnených nákladov úrad vykoná na základe zmien súvisiacich predpisov, ktoré ovplyvňujú výšku nákladov nevyhnutne vynaložených na vykonávanie regulovanej činnosti. Korigované budú doposiaľ nelimitované náklady s ohľadom na výšku ceny tepla pre konečného spotrebiteľa.

Oprávnené náklady pozostávajú z:

- variabilných nákladov na palivo, ktoré sú limitované množstvom tepla vyrobenom a dodanom hospodárne; náklady na palivo sa posudzujú individuálne na každú sústavu tepelných zariadení podľa stanovených normatívnych účinností,
- ostatných variabilných nákladov na energie,
- fixných nákladov, ktorých súčasťou sú aj investície vo forme odpisov hmotného a nehmotného majetku používaného na výrobu a rozvod tepla; časť fixných nákladov, ktoré zahŕňajú najmä osobné náklady, sú limitované podľa veľkosti dodávky tepla z tepelnej sústavy.

Primeraný zisk bude limitovaný maximálnou výškou vzťahnutou na GJ objednaného tepla, ktorá vyplýva z priemerných štatistických hodnôt v tepelnej energetike.

V rámci výnosu na nasledujúce regulačné obdobie budú stanovené „limitné“ ceny tepla na jednotlivých úrovniach predaja tepla, ktoré budú vychádzať z aktuálneho štatistického priemeru cien na Slovensku. Do výšky týchto cien sa maximálna výška zisku neurčuje. Tým úrad umožňuje čiastočnú dereguláciu v tejto oblasti.

Uvedený spôsob regulácie, ktorý sa zásadne nemení voči doterajšiemu spôsobu, motivuje dodávateľov tepla k znižovaniu nákladov vstupujúcich do ceny tepla. Reguláciou vytvorený tlak na znižovanie nákladov a zvyšovanie energetickej efektívnosti umožňuje dodávateľom tepla vytvárať finančné zdroje na ďalšie zhospodárnenie a zefektívnenie výroby a rozvodu tepla. V neposlednom rade podporuje rozvoj obnoviteľných zdrojov tepla (spaľovanie biomasy, bioplynu) tým, že zohľadňuje zvýšené investície do technológií s nízkymi nákladmi na palivo. Reguláciou cien tepla je zabezpečená aj ochrana spotrebiteľa, aby za dodávku tepla spotrebiteľia zaplatili len oprávnené náklady na efektívnu a spoľahlivú dodávku.

Navrhovaný rozsah cenovej regulácie v tepelnej energetike a spôsob jej vykonania úrad bude uplatňovať do konca roku 2009. Stanovením stabilných pravidiel spôsobu výpočtu maximálnej ceny tepla na trojročné obdobie chce úrad zabezpečiť regulovaným subjektom vyššiu istotu v podnikaní.

6.4. Regulačná politika v oblasti prevádzkovania verejných vodovodov a verejných kanalizácií

6.4.1. Zhodnotenie predchádzajúceho regulačného obdobia

Regulačná politika v oblasti prevádzkovania verejných vodovodov a verejných kanalizácií bola prioritne zameraná na cenovú reguláciu v rozsahu výroby, distribúcie a dodávky pitnej vody verejným vodovodom a odvedenia a čistenia odpadových vôd verejnou kanalizáciou.

Cenovú reguláciu vo vodárenstve úrad vykonáva podľa zákona o regulácii, určením spôsobu výpočtu pevnej ceny za dodávku, distribúciu pitnej vody a za odvedenie a čistenie odpadovej vody.

Spôsob vykonávania cenovej regulácie bol založený na stanovení rozsahu a štruktúry oprávnených nákladov a spôsobe určenia výšky primeraného zisku.

Oprávnené náklady sú náklady preukázateľne a nevyhnutne vynaložené na vykonávanie regulovanej činnosti. Výšku vybraných nákladových položiek úrad pri posudzovaní nákladovej kalkulácie stanovil ako limitné, aby eliminoval neefektívne vynakladané náklady.

Maximálna výška primeraného zisku vychádzala z plánovanej výšky ročných odpisov hmotného investičného majetku (bez odpisovej skupiny 1) a koeficientu obmedzenia zisku. Tento spôsob stanovenia miery primeraného zisku bol zvolený so zámerom vytvoriť motivačný prvok pre investovanie, resp. reinvestovanie finančných prostriedkov do rozvoja vodohospodárskej infraštruktúry.

Ceny za dodávku a za distribúciu pitnej vody sa stanovili jednotne pre všetkých odberateľov, alebo ako tarify pre jednotlivé skupiny odberateľov, ktoré bolo možné vymedziť podľa objemu dodávky vody alebo lokality. V tomto prípade tarify museli zohľadňovať náklady jednotlivých skupín odberateľov. Ceny za odvedenie odpadovej vody boli stanovené jednotne pre všetkých producentov, ako tarify pre jednotlivé skupiny producentov (zohľadňujúce náklady vyvolané jednotlivými skupinami producentov) alebo ako cena pre domácnosti a cena pre ostatných producentov.

V oblasti cenovej politiky bol zavŕšený proces odstraňovania krížových dotácií medzi jednotlivými činnosťami, ako aj medzi skupinami odberateľov v oblasti výroby, distribúcie a dodávky pitnej vody verejným vodovodom. V oblasti odvedenia a čistenia odpadových vôd verejnou kanalizáciou tento proces ešte prebieha. Predpoklad jeho ukončenia je v roku 2007.

Proces odstraňovania krížových dotácií sprevádzal rast cien pre domácnosti, keďže platby domácnosti za dodávku pitnej vody a za odvádzanie a čistenie odpadovej vody v predchádzajúcich rokoch nepokrývali výšku nákladov.

V oblasti vodárenstva na Slovensku pôsobí osem veľkých regionálnych vodárenských spoločností. Regulovanými subjektmi sú nielen veľké vodárenské spoločnosti, ale aj obce a spoločnosti, ktoré prevádzkujú malé vodárenské sústavy lokálneho významu.

6.4.2. Návrh regulačnej politiky na nasledujúce regulačné obdobie

V súčasnosti platný spôsob cenovej regulácie prispel k vytvoreniu transparentného podnikateľského prostredia. Korekcie medzi plánovanými oprávnenými nákladmi a skutočne vynaloženými nákladmi je možné regulovaným subjektom aplikovať do cien až v treťom roku regulácie. Úrad v ďalšom období neuvažuje v cenovej regulácii realizovať zásadné zmeny, ale v rámci revízie výnosu prehodnotí výšku nastavených parametrov.

Hlavným nástrojom na realizáciu regulačnej politiky v oblasti prevádzkovania verejných vodovodov a verejných kanalizácií je výnos, ktorým sa ustanovuje rozsah cenovej regulácie za výrobu, distribúciu a dodávku pitnej vody verejným vodovodom a za odvedenie a čistenie odpadových vôd verejnou kanalizáciou, spôsob jej vykonania, rozsah a štruktúra oprávnených nákladov, spôsob určenia výšky primeraného zisku a podklady na návrh ceny.

Podporným nástrojom bude účinná kontrola regulovaných subjektov zameraná na dodržiavanie zákonov, všeobecne záväzných právnych predpisov a vydaných rozhodnutí v oblasti výroby, distribúcie a dodávky pitnej vody verejnými vodovodmi a odvedenia a čistenia odpadových vôd verejnými kanalizáciami, overovanie správnosti a pravdivosti dokladov predkladaných na účely regulácie a úradom vydaných cenových rozhodnutí ako aj na overovanie plnenia uložených opatrení na nápravu zistených nedostatkov.

Ciele regulačnej politiky v oblasti prevádzkovania verejných vodovodov a verejných kanalizácií sú:

- stabilizácia cien za dodávku, distribúciu pitnej vody a za odvedenie a čistenie odpadovej vody limitovaním medziročného rastu oprávnených nákladov (napr. osobné náklady),
- odstránenie krížových dotácií medzi skupinami producentov odpadových vôd (domácnosti a ostatní producenti) v oblasti prevádzkovania verejných kanalizácií,
- podpora investícií do vodohospodárskej infraštruktúry vrátane reinvestovania odpisov a zisku so zameraním na plnenie záväzkov Slovenskej republiky voči EÚ, ktoré vyplývajú zo smernice Rady č. 91/271/EHS o čistení komunálnych odpadových vôd a ktoré SR transponovala do zákona č. 364/2004 Z. z o vodách (ďalej len „zákon o vodách“),
- zvyšovanie efektívnosti prevádzky vodárenských spoločností,
- transformácia na zákaznícky orientované spoločnosti so zameraním sa na ochranu spotrebiteľov.

Spôsoby, postupy a princípy umožňujúce dosiahnutie vytýčených cieľov regulačnej politiky v oblasti prevádzkovania verejných vodovodov a verejných kanalizácií sú:

- transparentnosť zabezpečená jednoznačne stanovenými pravidlami a postupmi uplatňovanými pri cenovej regulácii a zverejňovaním informácií o cenách tovarov a služieb a o podmienkach ich dodávky alebo poskytovania,
- nediskriminačná a efektívna hospodárska súťaž založená na rovnakých princípoch, zásadách, cieľoch a postupoch uplatňovaných pri cenovej regulácii,
- po úplnom odstránení krížových dotácií medzi skupinami producentov odpadových vôd v oblasti prevádzkovania verejných kanalizácií zavedením jednotnej ceny, resp. taríf za odvádzanie a čistenie odpadových vôd v roku 2007 bude orientácia úradu prioritne zameraná na stabilizáciu cien, znižovanie prevádzkových nákladov a zvyšovanie efektívnosti prevádzky prednostne vo veľkých regionálnych vodárenských spoločnostiach a to prostredníctvom obmedzenia medziročného rastu oprávnených nákladov, dôslednej kontroly investovania finančných prostriedkov, resp. kontroly účelového použitia zisku na realizáciu konkrétnych investičných akcií a taktiež prostredníctvom sledovania a vyhodnocovania strát vody vo verejných vodovodoch podľa jednotnej metodiky a ich postupného zohľadnenia v cene za výrobu, distribúciu a dodávku pitnej vody,
- ochrana práv a povinností spotrebiteľov ustanovením štandardov kvality dodávaných tovarov a poskytovaných služieb všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorý vydá úrad; cieľom je zabezpečiť, aby aj vplyvom znižovania prevádzkových nákladov na regulované činnosti nedochádzalo k poškodzovaniu odberateľov pitnej vody

a producentov odpadovej vody, ale aby bola garantovaná kvalitná a bezproblémová dodávka pitnej vody a odvádzanie a čistenie odpadových vôd vrátane poskytovania služieb,

- pri ostatných vlastníkoch a prevádzkovateľoch verejných vodovodov a verejných kanalizácií (prioritne v malých obciach do 2 000 obyvateľov), ktorí spĺňajú podmienky na podnikanie, sa úrad bude orientovať predovšetkým na účinnú pomoc a výklad súvisiacich legislatívnych predpisov s cieľom správne pochopiť a aplikovať cenovú reguláciu v regulačnej činnosti.

6.5. Regulačná politika v oblasti poskytovania vodohospodárskych služieb

6.5.1. Zhodnotenie predchádzajúceho regulačného obdobia

Regulačná politika v oblasti poskytovania vodohospodárskych služieb sa orientuje na cenovú reguláciu. Štátnu vodnú správu a riadenie jej výkonu vykonáva Ministerstvo životného prostredia SR podľa zákona o vodách. Cenovej regulácii podlieha poskytovanie vodohospodárskych služieb súvisiacich s využívaním hydroenergetického potenciálu vodného toku a s úpravou, dodávkou a odberom povrchových vôd a odberom energetickej vody podľa zákona o regulácii.

Cenovú reguláciu úrad vykonáva určovaním spôsobu výpočtu maximálnej ceny za odber povrchovej vody z vodného toku, pevnej ceny za využívanie hydroenergetického potenciálu vodných tokov a pevnej ceny za odber energetickej vody z vodných tokov.

Ako regulačná metóda bola použitá nákladová metóda, ktorá pozostávala z určenia rozsahu ekonomicky oprávnených nákladov. Jej cieľom bolo stanoviť spravodlivé ceny v tejto oblasti, ktoré mali objektivizovať úžitky z vodných stavieb, dosiahnuť rovnováhu medzi jednotlivými užívateľmi a umožniť tvorbu potrebných finančných zdrojov na údržbu vodných diel.

Výšku platieb za užívanie povrchových vôd úrad stanovuje aj na základe zákona o vodách, ktorý vymedzuje platby podliehajúce cenovej regulácii úradu a v súlade s nariadením vlády Slovenskej republiky č. 755/2004, ktorým sa stanovuje výška neregulovaných platieb, výška poplatkov a podrobnosti súvisiace so spoplatňovaním užívania vôd.

6.5.2. Návrh regulačnej politiky na nasledujúce regulačné obdobie

Na základe vyhodnotenia reálnych príjmov a výdavkov správcu vodných tokov Slovenský vodohospodársky podnik, š. p., Banská Štiavnica v regulačnom roku, rozsahu a spôsobu využitia získaných finančných prostriedkov a na základe výsledkov kontroly a hodnotenia doterajšieho regulačného obdobia uplatní úrad ako spôsob cenovej regulácie v nastavujúcom regulačnom období okrem určenia rozsahu a štruktúry oprávnených nákladov aj určenie výšky maximálneho povoleného zisku v jednotlivých regulovaných činnostiach.

Hlavným nástrojom na realizáciu regulačnej politiky v oblasti vodohospodárskych služieb je výnos, ktorým sa ustanovuje rozsah cenovej regulácie vodohospodárskych služieb súvisiacich s využitím hydroenergetického potenciálu vodného toku, s úpravou, dodávkou a odberom povrchovej vody a odberom energetickej vody z vodných tokov. Výnos ďalej určuje spôsob regulácie, rozsah a štruktúru oprávnených nákladov, spôsob určenia výšky primeraného zisku a formu predkladania návrhu ceny.

Podporným nástrojom bude účinná kontrola regulovaných subjektov zameraná na dodržiavanie zákonov, všeobecne záväzných právnych predpisov a vydaných rozhodnutí v oblasti poskytovania vodohospodárskych služieb súvisiacich s využitím hydroenergetického potenciálu vodného toku, s úpravou, dodávkou a odberom povrchovej vody a odberom energetickej vody z vodných tokov, overovanie správnosti a pravdivosti dokladov predkladaných na účely regulácie cien a úradom vydaných cenových rozhodnutí ako aj na overovanie plnenia uložených opatrení na nápravu zistených nedostatkov.

Cieľmi regulačnej politiky v oblasti poskytovania vodohospodárskych služieb sú:

- zvyšovanie efektívnosti vynakladania finančných prostriedkov na regulované činnosti,
- podpora využívania finančných zdrojov na rekonštrukcie, opravy a udržiavanie existujúcich vodohospodárskych stavieb,
- účelné a hospodárne využívanie povrchových vôd z vodných tokov,
- podpora výroby elektriny z vodnej energie na základe iniciovania zmeny zákona o vodách.

Zásady regulačnej politiky v oblasti poskytovania vodohospodárskych služieb sú:

- transparentnosť, zabezpečená jednoznačne stanovenými pravidlami a postupmi uplatňovanými pri cenovej regulácii a zverejňovaním informácií o cenách tovarov a služieb a o podmienkach ich dodávky alebo poskytovania,
- spoľahlivá, hospodárna a kvalitná dodávka a poskytovanie vodohospodárskych služieb.

Regulačná politika v nadchádzajúcom regulačnom období sa zameria aj na realizáciu racionalizačných opatrení, znižovanie prevádzkových nákladov a na kontrolu použitia tržieb v rámci regulovaných vodohospodárskych činností.

6.6. Kontrolná činnosť

Úrad v súlade s určenou regulačnou politikou na základe kompetencií vymedzených zákonom o regulácii vykoná kontroly nad zákonnosťou postupu jednotlivých regulovaných subjektov pri podnikaní v sieťových odvetviach.

Skutočnosti zistené pri výkone kontroly, t. j. porušenia postupu určeného regulačnou politikou postihnuteľné podľa zákona o regulácii, ako i odchýlky od postupu určeného regulačnou politikou nepostihnuteľné podľa zákona o regulácii, slúžia ako spätná väzba aplikovateľnosti nástrojov regulačnej politiky. Tieto údaje bude možné využiť ako jedno z východísk pri optimalizácii nástrojov regulačnej politiky.

Záver

Predkladaný materiál nadväzuje na predchádzajúcu regulačnú politiku z r. 2005. Zohľadňuje aktuálny vývoj v sieťových odvetviach aj energetickú politiku SR, ktorú schválila vláda SR v januári 2006.

Regulačná politika je otvorený materiál, ktorý sa aktualizuje ročne. Rozpracovaním regulačnej politiky sú výnosy úradu pre jednotlivé sieťové odvetvia, ktoré úrad vyhlási

všeobecne záväznými právnymi predpismi do 30. júna kalendárneho roka na nasledujúce regulačné obdobie.

Neopomenuteľnou súčasťou regulačnej politiky je výkon kontroly. Úrad na základe kompetencií vymedzených zákonom zabezpečuje výkon kontroly nad zákonnosťou postupu regulovaných subjektov pri podnikaní v sieťových odvetviach. Zistené porušenia predpisov, ako aj odklon od postupu určeného výnosmi úradu slúžia úradu ako spätná väzba pre aplikovanie nástrojov a optimalizáciu regulácie.

Prioritnými cieľmi, na ktoré sa zameria regulačná politika v druhom regulačnom období, budú:

- nediskriminačný a transparentný výkon činností v sieťových odvetviach,
- ochrana koncových odberateľov a oprávnených nárokov regulovaných subjektov,
- správna alokácia nákladov,
- dosiahnutie funkčného stabilného trhu všetkých energetických komodít a služieb,
- zvyšovanie konkurencie na trhu s energiou.